

BAGGRUNDSRAPPORT

→ **HUMANISTERNE
PÅ VEJ MOD NYE
ARBEJDSMARKEDER**

CEFA

VI FREMMER VIDEN

REDAKTION:

Martin Junge, seniorkonsulent, DEA

Sara Louise Nygård, projektassistent, DEA

Karina Ramsløv, konsulent, DEA

Følgende personer har bidraget med værdifulde indsigter og sparring undervejs i projektet:

Flemming G. Andersen, dekan, Syddansk Universitet

Lars Grassmé Binderup, prodekan, Syddansk Universitet

Lone Dirckinck-Holmfeldt, dekan, Aalborg Universitet

Marianne Ping Huang, prodekan, Aarhus Universitet

Arne Kjær, centerleder, Aarhus Universitet

Flemming Meyer, projektleder, Københavns Universitet

DEA har dog alene ansvaret for rapportens indhold og konklusioner.

ISBN: 978-87-90772-47-5

UDGIVER: DEA

FOTO: Morten Arleth Skov, DEA

DATO FOR UDGIVELSE: marts 2012

DESIGN: kroyergrafik.dk

INDHOLD

FORORD	4
ENGLISH SUMMARY	5
INDLEDNING	6
Hvorfor undersøge humanisternes arbejdsmarked?	6
Undersøgelsens bidrag til den øvrige litteratur om humanisters arbejdsmarked	6
Undersøgelsens vigtigste resultater	7
Læsevejledning	7
HVEM ER HUMANISTERNE?	8
Karakteristika	8
HUMANISTERNES BESKÆFTIGELSE	10
Humanister i udlandet	10
Humanister i arbejdsstyrken	10
Humanisternes beskæftigelsestyper	11
Offentlig/privat ansættelse	11
MATCH MELLEM UDDANNELSE OG BESKÆFTIGELSE	12
Hvordan undersøger vi matchet?	12
Akademisk match	13
Lønmæssigt match	13
En kombination: akademisk match og lønmæssigt match	14
Dimittendårgang 2001's match gennem 00'erne	15
Konjunkturerens betydning for nyuddannedes match	17
Hvad kan forklare matchet?	19
Forskelle i match fordelt på karakteristika	19
Regression: én samlet forklaring på matchet	21
DE FORSKELLIGE HUMANISTER	23
Karakteristika for de humanistiske undergrupper	23
Match mellem uddannelse og beskæftigelse for de humanistiske undergrupper	26
Dimittendårgang 2001's match	26
De humanistiske dimittenders match	26
Forskelle i match fordelt på karakteristika	26
APPENDIKS: HVEM UNDERSØGES?	29
Humanistiske kandidater	29
Samfundsvidenskabelige og tekniske kandidater	30
I hvilket data?	31
LITTERATURLISTE	32

FORORD

Humanisterne er blevet symbolet på de arbejdsløse akademikere, der ofte må tage til takke med jobs, der ikke kræver akademiske kompetencer, hvis de vil finde fodfæste på arbejdsmarkedet.

Senest har Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen og Uddannelsesminister Morten Østergaard opfordret de arbejdsløse akademikere til at søge alternative jobs f.eks. i Netto, indtil mere relevante jobs byder sig.

Denne undersøgelse dokumenterer, at arbejdsløsheden blandt humanister ikke er så stor, som mange tror. Allerede et år efter endt uddannelse havde 80 pct. af de humanister, der dimitterede fra 2001 til 2008, et job, som krævede en akademisk uddannelse eller et mere utraditionelt job, hvor de blev økonomisk belønnet for deres akademiske kompetencer.

Til gengæld viser undersøgelsen også, at humanisterne ikke klarer sig så godt som dimittender fra de samfundsvidenskabelige og de tekniske uddannelser. Fra begge uddannelsesretninger oplevede 95 pct. af dimittenderne fra 2001 til 2008 at være ansat i et matchende job ét år efter, de afsluttede deres uddannelse.

Men de nyuddannede humanister har op igennem 00'erne haft større og større succes med at finde beskæftigelse, så der er en meget positiv udvikling i humanisternes arbejdsmarkedsfrekvens over tid.

Undersøgelsen dokumenterer, at humanister har kvalifikationer, der er efterspurgt af arbejdsmarkedet, og at det særligt er på det private arbejdsmarked, at humanisterne finder beskæftigelse, der matcher deres kompetencer.

I alt oplever en tredjedel af humanisterne at få utraditionelle jobs, der ikke kræver en akademisk uddannelse, men hvor humanisterne til gengæld bliver økonomisk belønnet for deres kompetencer.

DEAs undersøgelse har til formål at bringe mere viden ind i debatten om, hvordan vi sikrer mere højtuddannet arbejdskraft på arbejdsmarkedet og hvilken type af kvalifikationer, som samfundet har brug for. Og analysen bekræfter, at der fortsat er behov for et fokus på, hvordan de humanistiske uddannelser omstiller sig til arbejdsmarkedets udfordringer.

God læselyst!

Stina Vrang Elias,
adm. direktør, DEA

Bjarne Lundager Jensen,
vicedirektør, DEA

ENGLISH SUMMARY: THE MATCH BETWEEN THE GRADUATES FROM THE HUMANITIES AND THE LABOUR MARKET

The graduates from the humanities have become the symbol of the academic unemployment. Unemployment rates and former studies of the labour market for graduates from the humanities – and in general the academics – show that the graduates from the humanities tend to have a greater difficulty finding their footing in the labour market than graduates from other fields. But how bad is the situation in reality?

For a long period, the graduates from the humanities had a number of archetypical occupations. Nowadays more and more people attain a higher education – and more get a degree from the humanities. Hence, the humanity graduates wander from their traditional occupational fields, such as teachers at the upper secondary level or as consultants in media and communication firms, into other areas in the labour market. This exposes the humanity graduates and their generalized skills to fierce competition with other professional groups – especially the graduates from the social sciences.

This development makes the labour market for humanity graduates interesting to study: How do they enter the labour market? Do they end up in jobs that require traditional academic skills? Or do they seek untraditional jobs where they can still bring their academic skills into play and be financially rewarded for doing so?

Using data from Statistics Denmark we have analyzed the labour market for the graduates from the humanities. Thus, we have a complete picture of all graduates from the Danish universities from 2001 to 2008. Throughout the study we focus on the graduates from the humanities (HUM) but always compare the results to the situation of the graduates from the social sciences (SAM) and the technical sciences (TEK). The graduates from the technical sciences include graduates from natural science, health and technology.

This study shows that the challenges in getting graduates from humanities into the labour market might not be as severe as many would believe. One year after graduation 80 pct. of the graduates from humanities, who graduated from 2001 to 2008, had a job which required an academic degree or an untraditional job where they were being financially rewarded for having their academic skills – in other words 80 pct. of the graduates from the humanities experienced a match between their occupation and their academic skills.

On the other hand, the study also shows that the graduates from the humanities are not doing as good as the graduates from the social sciences or the technical sciences. Compared with the graduates from the humanities, 95 pct. of the graduates from both the social sciences and the technical sciences, who graduated in the same period, had a job matching their skills one year after graduation.

A third of the graduates from the humanities find employment in untraditional occupations which do not require academic degrees, but at the same time occupations where the graduates receive financial compensation for their academic skills.

Furthermore, the study shows that the graduates from the humanities have obtained qualifications demanded by the labour market and that it is particularly in the private sector the graduates from humanities find jobs which match their academic skills.

INDLEDNING

HVORFOR UNDERSØGE HUMANISTERNES ARBEJDSMARKED?

Ledighedsstatistikker og tidligere undersøgelser af humanisternes – og akademikernes – beskæftigelse¹ viser, at humanisterne har vanskeligere end andre uddannelsesgrupper ved at bide sig fast på arbejdsmarkedet. Men hvor slemt står det egentlig til?

Tidligere var en række beskæftigelser typiske for humanisterne, men i takt med at flere får en højere uddannelse – og flere får en humanistisk uddannelse – vandrer humanisterne fra de traditionelle humanistjobs, som særligt gymnasielærere, men også konsulentjobs i medie- og kommunikationsbranchen, videre ud på arbejdsmarkedet. Her er humanisterne med deres generelle kompetencer i skarp konkurrence med andre faggrupper – særligt de samfundsvidenskabeliges – arbejdskraft.

Denne udvikling gør humanisternes arbejdsmarked interessant at undersøge: Hvor bider humanisterne sig fast? Finder de jobs, der kræver akademiske kompetencer? Eller søger de utraditionelle veje, hvor de kan bringe deres kompetencer i spil og blive økonomisk belønnet herfor?

Med denne undersøgelse af humanisternes arbejdsmarked ønsker DEA at nuancere og kvalificere debatten om de humanistiske dimittender. Det gør vi ved at se nærmere på, hvor gode humanisterne er til at finde arbejde, der matcher deres uddannelse. Vi sammenholder disse resultater med, hvordan henholdsvis dimittenderne fra de samfundsvidenskabelige og de tekniske uddannelser klarer sig på arbejdsmarkedet. Og vi tager et nærmere kig på de humanistiske dimittender og undersøger, om der er nogle undergrupper af humanisterne, der har lettere ved at finde matchende arbejde end andre.

Undersøgelsen spiller også ind i en større samfundsmæssig debat om, hvordan vi undgår at smide akademiske kompetencer på gaden. Det er Regeringens målsætning, at 60 pct. af en ungdomsårgang skal have en videregående uddannelse. Heraf skal 25 pct. have en lang videregående uddannelse.

UNDERSØGELSENS BIDRAG TIL DEN ØVRIGE LITTERATUR OM HUMANISTERS ARBEJDSMARKED

Tidligere har blandt andre de humanistiske fakulteter, AC og Magisterforeningen undersøgt humanisterne – og generelt akademikernes – overgang fra studium til beskæftigelse. Den typiske metode i disse undersøgelser har været surveys rundsendt til et udsnit af dimittender, der har tilkendegivet deres oplevelse af at komme ud på arbejdsmarkedet – eventuelt kombineret med interviews af udvalgte dimittender.

Denne undersøgelse tager afsæt i registerdata fra Danmarks Statistik, som giver os mulighed for at følge samtlige kandidater i de udvalgte årgange. Det vil sige, at analysen tegner et fuldstændigt billede af alle, der dimitterede fra en lang, videregående uddannelse i perioden 2001 til 2009. I Danmarks Statistiks registre har vi oplysninger om kandidaternes beskæftigelse, baggrund mv., der betyder, at vi kan undersøge, hvad der har betydning for, om kandidaterne finder jobs, der matcher deres uddannelse.

Denne undersøgelse bidrager til den eksisterende viden om humanisterne og de øvrige akademiske kandidater udmærker sig ved, dels have et særligt fokus på kandidaternes match mellem deres uddannelse og deres beskæftigelse, dels at analysen er foretaget i registerdata, hvor hele populationen af kandidater er inkluderet.

¹ AC's ledighedsstatistik, *Humanistundersøgelsen 2007*, AC: *Højtuddannedes veje fra uddannelse til beskæftigelse, 2007*, AC: *Det frie valg eller det frie fald?, 2010*.

UNDERSØGELSENS VIGTIGSTE RESULTATER

Denne undersøgelse dokumenterer, at arbejdsløsheden blandt humanister ikke er så stor, som mange tror. Allerede et år efter endt uddannelse havde 80 pct. af de humanister, der dimitterede fra 2001 til 2008, et job, som krævede en akademisk uddannelse, eller et mere utraditionelt job, hvor de blev økonomisk belønnet for deres akademiske kompetencer.

Til gengæld viser undersøgelsen også, at humanisterne ikke klarer sig så godt som dimittender fra de samfundsvidenskabelige og de tekniske uddannelser. Fra begge uddannelsesretninger oplevede 95 pct. af dimittenderne fra 2001 til 2008 at være ansat i et matchende job ét år efter, de afsluttede deres uddannelse.

I alt oplever en tredjedel af humanisterne at få utraditionelle jobs, der ikke kræver en akademisk uddannelse, men hvor humanisterne bliver økonomisk belønnet for deres kompetencer.

Undersøgelsen dokumenterer, at humanister har kvalifikationer, der er efterspurgt af arbejdsmarkedet, og at det særligt er på det private arbejdsmarked, at humanisterne finder beskæftigelse, der matcher deres kompetencer.

LÆSEVEJLEDNING

I det følgende afsnit ser vi på, hvad der karakteriserer humanisterne og de øvrige dimittender – hvem er ældst, når de dimitterer? Hvor mange børn har de? Og kommer de fra akademiske eller faglærte hjem? Afsnittet *Humanisternes beskæftigelse* på side 10 besvarer spørgsmål som: Hvor mange er i job henholdsvis ét og fem år efter endt uddannelse? Og er de ansat i det offentlige eller det private?

Klogere på hvem humanisterne er, og hvordan de er beskæftiget, undersøger vi i afsnittet *Match mellem uddannelse og beskæftigelse* på side 12, hvor godt humanisternes jobs matcher deres akademiske kompetencer.

Til sidst åbner vi kassen af humanistiske dimittender og ser nærmere på, om der er forskelle mellem, hvordan forskellige undergrupper matcher deres jobs. Er det særligt arkæologer eller dimittender fra de øvrige sprogfag, der bliver ansat i jobs, som ikke matcher et akademisk niveau?

I rapportens appendiks beskriver vi nærmere, hvordan vi har defineret henholdsvis humanistiske, samfundsvidenskabelige og tekniske dimittender – samt hvordan vi har valgt at dele de humanistiske dimittender op i 10 mindre, men mere homogene grupper. Derefter beskriver vi dataet, som undersøgelsens resultater er fundet i.

HVEM ER HUMANISTERNE?

Som et første led i undersøgelsen af humanisternes arbejdsmarked, vil vi se på, hvad der karakteriserer de humanistiske dimittender, og hvordan de skiller sig ud fra de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender. De tekniske dimittender inkluderer både dimittender fra sundhedsvidenskabelige uddannelser, naturvidenskabelige uddannelser og fra tekniske uddannelser.² For at gøre billedet så aktuelt som muligt, er det alene den seneste dimittendårgang – dimittenderne fra 2009 – der er beskrevet på tidspunktet, hvor de dimitterede.

KARAKTERISTIKA

66 pct. af dimittenderne fra en humanistisk uddannelse var i 2009 kvinder. Blandt dimittenderne fra de samfundsvidenskabelige og de tekniske uddannelser gjaldt det cirka halvdelen.

Tabel 1: Dimittendernes køn, pct.

	HUM	SAM	TEK
Kvinder	66,0	52,2	49,3
Mænd	34,0	47,8	50,7
Total	3.571	4.743	4.349

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2009.

De humanistiske dimittender er generelt ældre end dimittenderne fra de samfundsvidenskabelige og tekniske uddannelser. Det ses af tabel 2. 16,7 pct. af dimittenderne fra humaniora er 35 år eller ældre, når de afslutter deres studie, hvilket kun gælder for 7,4 og 6,7 pct. af dimittenderne fra de samfundsvidenskabelige uddannelser og de tekniske uddannelser.

Tilsvarende er der kun 3,6 pct. af de humanistiske dimittender, der er under 25 år, når de afslutter deres

uddannelse, mens 10,8 pct. af de samfundsvidenskabelige dimittender og 13,6 pct. af de tekniske dimittender er under 25 år.

En af årsagerne til humanisternes højere alder, når de afslutter deres uddannelse, er, at de er ældre, når de begynder. Humanisterne, der begyndte en bacheloruddannelse i perioden 2001 til 2008, var i gennemsnit 24,5 år, mens dem, der startede en samfundsvidenskabelig bacheloruddannelse i samme periode, var 22,7 år, og dem, der startede en teknisk bacheloruddannelse, var 22,5 år.³

Desuden er humanisterne længere tid om at gennemføre deres uddannelse. De humanistiske dimittender fra 2001 til 2008 var i gennemsnit syv år og to måneder om at gennemføre deres bachelor- og kandidatuddannelse. Dimittenderne fra de samfundsvidenskabelige uddannelser tog i gennemsnit seks år og fire måneder – det samme gjorde de tekniske dimittender fra 2001 til 2008.⁴

Tabel 2: Dimittendernes alder, pct.

	HUM	SAM	TEK
Under 25 år	3,6	10,8	13,5
25-29 år	56,8	66,5	65,1
30-34 år	22,9	15,4	14,7
35-44 år	11,5	5,8	5,3
45 år eller ældre	5,2	1,6	1,4
Total	3.571	4.743	4.349

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2009.

I afsnittet *De forskellige humanister* viser tabel 27 på side 26, at der er store forskelle i aldersfordelingen inden for de humanistiske undergrupper. *Pædagogiske fag, Kulturstudier, Større gymnasiesprogfag, Humanistiske uddannelser med merkantilt indhold* og *Øvrige sprogfag* har alle en høj andel af ældre dimittender, mens alders-

² For en nærmere beskrivelse af dimittendgrupperne se Appendiks: Hvem undersøges?

³ Undervisningsministeriets databank, se www.uvm.dk

⁴ Egne beregninger på baggrund af Undervisningsministeriets databank, se www.uvm.dk

fordelingen for en række andre uddannelsesgrupper minder mere om fordelingen hos de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender. Humanisternes højere dimittendalder skal altså til en vis grad findes i særlige uddannelsers højere dimittendalder.

I forlængelse af aldersfordelingen blandt dimittenderne er det ikke overraskende, at det også er humanisterne, der har flest børn, når de afslutter deres uddannelse. Tabel 3 viser fordelingen af børn blandt de tre uddannelsesretningers dimittender. 24,7 pct. af de humanistiske dimittender har ét eller flere børn. Det samme gælder for 16,2 pct. af de samfundsvidenskabelige dimittender og 17,3 pct. af de tekniske dimittender.

Tabel 3: Dimittendernes børn, pct.

	HUM	SAM	TEK
Ingen børn	75,3	83,8	82,7
Et barn	14,2	9,9	11,1
To børn eller flere	10,5	6,3	6,2
Total	3.571	4.743	4.349

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2009.

Af tabel 4 fremgår det, at langt de fleste humanistiske dimittender er af dansk oprindelse. 93 pct. af de humanistiske dimittender har en dansk baggrund. Det samme gælder for 88,7 pct. af de samfundsvidenskabelige dimittender, mens væsentligt flere – 16,2 pct. – af de tekniske dimittender har en indvandrer- eller efterkommerbaggrund.

Tabel 4: Dimittendernes oprindelse, pct.

	HUM	SAM	TEK
Dansker	93	88,7	83,8
Indvandrer	6,2	9,4	14,4
Efterkommer	0,8	1,9	1,8
Total	3.571	4.743	4.349

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2009.

Der ikke er nogen nævneværdige forskelle på forældrenes uddannelsesniveau i mellem dimittender fra de tre uddannelsesretninger. Det viser tabel 5.

Tabel 5: Uddannelsesniveau for dimittendernes forældre, pct.

	HUM	SAM	TEK
Grundskole	6,4	6,1	4,9
Alment gymnasium	1,6	1,4	1,7
Erhvervsgymnasium	0,3	0,6	0,5
Erhvervsfaglig udd.	27,4	29,1	25,1
Kort videregående udd.	4,9	6,0	5,4
Mellemlang videregående udd.	36,3	31,6	33,1
Bachelor	0,8	1,3	0,7
Lang videregående uddannelse	21,5	22,8	26,8
Forsker	0,9	1,2	1,9
Total	3.293	4.381	3.783

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2009.

Tabel 6 viser, hvordan karaktergennemsnittet fra den adgangsgivende uddannelse fordeler sig mellem de tre uddannelsesretninger. Når vi ser overordnet på karaktergennemsnittet, som her, er der ingen nævneværdige forskelle mellem de tre grupper.

Tabel 6: Dimittendernes karaktergennemsnit⁶ fra den adgangsgivende uddannelse

	HUM	SAM	TEK
Karaktergennemsnit	8,8	8,9	9,0
Total	3.122	4.177	3.711

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2009.

⁶ Karaktergennemsnit målt på 13-skalaen.

HUMANISTERNES BESKÆFTIGELSE

Når vi i dette afsnit ser nærmere på humanisternes beskæftigelse, ser vi på et samlet tværsnit af dimittenderne fra 2001 til 2008. Undervejs følger vi udviklingen over tid for udvalgte dimittendårgange.

HUMANISTER I UDLANDET

Tabel 7 viser hvor stor en andel af dimittenderne fra 2001 til 2008, der er udvandret, efter de har afsluttet deres uddannelse. Tabellen viser ikke, hvor mange der er flyttet tilbage igen.

7,7 pct. af de humanistiske dimittender har valgt at flytte til udlandet i løbet af perioden 2001-2010. Udlængslen er større blandt de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender. Her har mere end hver tiende valgt at søge lykken i udlandet.

Tabel 4 på side 9 viste en relativ høj andel af indvandrere blandt de tekniske dimittender. Når andelen af udvandringer blandt teknikere er højere, kan det være udtryk for, at indvandrerne vender hjem efter endt uddannelse. Blandt andet vælger en del nordmænd og svenskere at læse medicin i Danmark for efterfølgende at vende hjem.

Tabel 7: Udvandringer i perioden 2001-2010 blandt dimittenderne, pct.

	HUM	SAM	TEK
Udvandringer	7,7	10,6	12,6
Bliver i Danmark	92,3	89,4	87,4
Total	24.106	31.701	34.648

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2001-2008.

Da registerdataet ikke indeholder oplysninger om udvandrede dimittenders beskæftigelse, vil dette og de følgende afsnit ikke inkludere de udvandrede dimittender. Hvis dimittenderne vender tilbage til Danmark, har vi mulighed for igen at følge dem, og de vil være en del af analyserne.

HUMANISTER I ARBEJDSSTYRKEN

Et år efter endt uddannelse står 9,6 pct. af de humanistiske dimittender uden for arbejdsstyrken. Det vil sige, at de hverken er i arbejde eller er arbejdsløse. Tabel 8 viser, at det tilsvarende var gældende for 4,9 pct. af de samfundsvidenskabelige dimittender og 6,0 pct. af de tekniske dimittender.

Fem år efter afsluttet uddannelse har de humanistiske dimittender hentet lidt ind på de øvrige dimittender, men ligger forsat ca. tre procentpoint efter.

Otte år efter afsluttet uddannelse står der 8,9 pct. af de humanistiske dimittender uden for arbejdsstyrken. Blandt de samfundsvidenskabelige dimittender står 5,4 pct. uden for arbejdsstyrken, og blandt de tekniske dimittender står 4,6 pct. uden for arbejdsstyrken.

At andelen i arbejdsstyrken falder en smule på tværs af de tre uddannelsesretninger fra fem til otte år efter afsluttet uddannelse, kan skyldes finanskrisen: Otte år efter afsluttet uddannelse er der alene tale om dimittender fra 2001 og deres arbejdsmarkedsstatus i 2009.

Tabel 8: Dimittender i arbejdsstyrken, pct.

		HUM	SAM	TEK
Et år efter afsluttet udd.	Andel	90,4	95,1	94
	Total	23.396	30.512	33.139
Fem år efter afsluttet udd.	Andel	92,9	96,3	95,6
	Total	10.640	13.285	14.368
Otte år efter afsluttet udd.	Andel	91,1	94,6	95,4
	Total	2.335	3.132	3.090

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2001-2008 (ét år efter afsluttet udd.), dimittendårgang 2001-2004 (fem år efter afsluttet udd.), dimittendårgang 2001 (otte år efter afsluttet udd.), arbejdsstyrken.

Af de 9,6 pct. af de humanistiske dimittender, der står uden for arbejdsstyrken ét år efter afsluttet uddannelse, er 33,4 pct. hos Danmarks Statistik registeret i kategorien *Øvrige uden for arbejdsstyrken*. Disse dimittender modtager ikke nogen form offentlig forsørgelse, og det er derfor uvist, hvad de egentlig laver. De kan være på jordomrejse eller blevet hjemmegående husmødre/-fædre – statistikken kan ikke give os svar herpå. Denne andel ligger nogenlunde stabilt også efter fem og otte år efter afsluttet uddannelse.

Ca. 21 pct. af de humanistiske dimittender, der står uden for arbejdsstyrken, er på barseldagpenge – denne andel er også nogenlunde konstant ét, fem og otte år efter afsluttet uddannelse.

Et år efter endt uddannelse er 3,5 pct. af de humanistiske dimittender uden for arbejdsstyrken på folkepension, denne andel stiger til 5,8 pct. fem år efter afsluttet uddannelse og til 11,0 pct. otte år efter afsluttet uddannelse.

Da det er undersøgelsens formål at kaste lys over matchet mellem uddannelse og beskæftigelse, vil rapportens fortsatte analyser alene basere sig på dimittender i arbejdsstyrken. Det vil sige lønmodtagere, selvstændige og arbejdsløse.⁶

→ HUMANISTERNES BESKÆFTIGELSESTYPER

Det er særligt humanisterne, der er ramt af dimittendledighed. Tallene i tabel 9 viser, at 10,7 pct. af dimittenderne fra 2001 til 2008 var arbejdsløse ét år efter færdiggørelsen af deres uddannelse. Tilsvarende var 4,5 pct. af de samfundsvidenskabelige dimittender og 4,8 pct. af de tekniske dimittender arbejdsløse ét år efter deres studietid.⁷

Tabel 9: Dimittendernes beskæftigelsestype ét år efter afsluttet uddannelse, pct.

	HUM	SAM	TEK
Selvstændige	2,4	1,2	1,2
Lønmodtagere	86,9	94,3	94,0
Arbejdsløse	10,7	4,5	4,8
Total	21.145	29.021	31.152

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, arbejdsstyrken, ét år efter afsluttet uddannelse.

⁶ Kandidater i løntilskud indgår i statistikken som lønmodtagere.

⁷ Danmarks Statistik måler arbejdsmarkedsstatus i november måned. Ledigheden blandt dimittenderne er altså ledigheden i november måned året efter, de dimittenderede. Tallene er ikke direkte sammenlignelige med AC-ledighedsstatistik.

Fem år efter færdiggørelsen er andelen af ledige humanister faldet til 3,4 pct., mens ledigheden blandt de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender ligger på henholdsvis 1,2 pct. og 1,5 pct.

Tabel 10: Dimittendernes beskæftigelsestype fem år efter afsluttet uddannelse, pct.

	HUM	SAM	TEK
Selvstændige	4,6	2,4	2,6
Lønmodtagere	92,0	96,4	95,6
Arbejdsløse	3,4	1,2	1,5
Total	9.884	12.798	13.772

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, arbejdsstyrken, fem år efter afsluttet uddannelse.

I afsnittene *Dimittendårgang 2001's match gennem 00'erne* på side 15 og *Konjunkturerne betydning for nyuddannedes match* på side 17 ser vi nærmere på humanisternes beskæftigelse over tid.

→ OFFENTLIG/PRIVAT ANSÆTTELSE

Tabel 11 viser, hvordan lønmodtagerne blandt de humanistiske dimittender fra 2001 til 2008 fordeler sig i henholdsvis den offentlige og den private sektor ét år efter afsluttet uddannelse. Humanisterne er i væsentlig højere grad end de øvrige dimittender offentligt ansatte: Det gælder for 58,5 pct. af humanisterne. Til sammenligning er det 41,3 pct. af de samfundsvidenskabelige dimittender og 52,2 pct. af de tekniske kandidater, der er offentligt beskæftigede.

Tabel 11: Offentlig/privat beskæftigelse blandt dimittenderne, pct.

	HUM	SAM	TEK
Offentlig	58,5	41,3	52,2
Privat	41,6	58,7	47,8
Total	18.372	27.364	29.286

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, arbejdsstyrken, ét år efter afsluttet uddannelse.

MATCH MELLEM UDDANNELSE OG BESKÆFTIGELSE

I takt med, at der er kommet flere og flere humanister ud på arbejdsmarkedet, kan alle ikke længere blive gymnasielærere. Men finder humanisterne så arbejde, hvor de kan bruge deres akademiske kompetencer?

I dette afsnit dykker vi ned i matchet mellem uddannelse og beskæftigelse. Vi ser på, hvordan matchet udvikler sig for en enkelt dimittendårgang, hvordan det udvikler sig i forhold til de øvrige konjunkturer på arbejdsmarkedet, og til sidst forsøger vi at forklare, hvad der afgør dimittendernes match.

HVORDAN UNDERSØGER VI MATCHET?

I den samfundsøkonomiske litteratur arbejder man med et begreb, *uddannelsesmæssigt mismatch*, som er udtryk for overensstemmelsen mellem en kandidats uddannelse og efterfølgende beskæftigelse.

Et mismatch kan være vertikalt – og udtrykke enten over- eller underuddannelse i forhold til jobbet kompetencekrav – eller det kan være horisontalt – og udtrykke et passende akademisk niveau, men fagligt dårligt matchende kompetencer.

Der er tale om underuddannelse, når en person er ansat i et job, der kræver et højere akademisk niveau, end den uddannelse han har taget. Overuddannelse er, når en person er ansat i et job, der kræver et lavere akademisk niveau, end uddannelsen han har taget.

Da denne undersøgelse alene analyserer kandidater med en lang videregående uddannelse, vil analysen praktisk talt ikke støde på tilfælde, hvor kandidaterne er under-

uddannede. Når vi undersøger mismatch, er der derfor alene tale om overuddannelse: at kandidaterne bestrider jobs, som kræver færre kompetencer, end deres uddannelse har givet dem.

Det horisontale mismatch, hvor en person er ansat i et job, der kræver kompetencer på samme akademiske niveau som personens uddannelse, men en anden faglig retning, vil vi ikke beskæftige os med i denne undersøgelse. Det skyldes, at de humanistiske uddannelser i høj grad giver så generelle kompetencer, at det er vanskeligt at afgøre, hvornår der fagligt ikke er et match mellem uddannelsen og jobbet.

Når vi undersøger, om der er et match mellem uddannelse og arbejde, måler vi alene om et match eksisterer eller ej. Vi graderer ikke matchet og forholder os ikke til, om nogle kandidater matcher bedre end andre. Enten er der et match mellem uddannelse og efterfølgende beskæftigelse – eller også er der ikke. Det betyder, at vi måler, hvor stor en andel af kandidaterne, der er ansat i jobs, der matcher deres uddannelse.

BESKÆFTIGELSESGRUPPER

Til at definere kandidaternes forskellige beskæftigelser bruger vi Danmarks Statistiks klassifikation af jobs på det danske arbejdsmarked (DISCO-koder). Klassifikationen opdeler arbejdsmarkedet i 563 forskellige beskæftigelsesgrupper. Som eksempler på beskæftigelsesgrupper kan nævnes: *Undervisning på gymnasialt niveau*, *Speciallægearbejde*, *Told- og grænsebetjentarbejde* og *Hotelreceptionistarbejde*.⁸ Disse 563 beskæftigelsesgrupper kan videreinddeles i 10 overordnede grupper.

Når vi undersøger, om kandidaterne finder matchende beskæftigelse, er det de 563 beskæftigelsesgrupper, vi ser nærmere på.

⁸ Danmarks Statistik, 2011.

TRE MÅDER AT MÅLE MATCH MELLEM UDDANNELSE OG ARBEJDE PÅ

Litteraturen på området definerer et match mellem uddannelse og arbejde ud fra en række forskellige tilgange.⁹ I denne analyse ser vi på:

1. Match mellem den enkeltes uddannelseslængde og den gennemsnitlige uddannelseslængde i beskæftigelsesgruppen
2. Match mellem de højtuddannedes løn og det gennemsnitlige lønniveau i beskæftigelsesgruppen
3. En kombination, der tager højde for både uddannelsesniveau og lønniveauet i beskæftigelsesgruppen

AKADEMISK MATCH

Én tilgang til match mellem uddannelse og beskæftigelse er at afdække, hvorvidt uddannelsesniveauet for kandidaterne, vi undersøger, varierer fra det gennemsnitlige uddannelsesniveau i beskæftigelsesgruppen. Altså om humanisterne har en højere uddannelse end de øvrige ansatte i den samme beskæftigelsesgruppe.

En persons uddannelse matcher et givent job, hvis vedkommendes uddannelseslængde ligger inden for standardafvigelse fra den gennemsnitlige uddannelseslængde i den aktuelle beskæftigelsesgruppe.¹⁰ Da vi her alene undersøger dimittender med en lang videregående uddannelse, vil det altså være nødvendigt, at det gennemsnitlige uddannelsesniveau i beskæftigelsesgruppen er højt.

Tabel 12 viser match mellem uddannelse og job defineret ved uddannelseslængde. Et år efter afsluttet uddannelse er 48,3 pct. af de humanistiske dimittender fra 2001 til 2008 i et job, som matcher deres uddannelse. Det vil sige, at de er ansat inden for en beskæftigelsesgruppe, hvor den gennemsnitlige uddannelseslængde er på niveau med en lang, videregående uddannelse.

F.eks. matcher humanisterne beskæftigelsesgruppen *Arbejde inden for psykologi*, hvor den gennemsnitlige uddannelseslængde er 16,8 år (en kandidatuddannelse er sat til 17 år), og humanisterne matcher ikke i beskæftigelsesgruppen *Alment kontor- og sekretærarbejde*, hvor den gennemsnitlige uddannelseslængde er 12,5 år.

Det er også ca. halvdelen af de samfundsvidenskabelige dimittender, der et år efter afsluttet uddannelse har fundet et job, hvor deres uddannelseslængde matcher deres

Tabel 12: Dimittendernes akademiske match, pct.

	HUM	SAM	TEK
Match	48,3	51,3	75,8
Total	13.424	21.831	22.623

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, arbejdsstyrken, ét år efter afsluttet uddannelse.

kollegaers uddannelse. De tekniske dimittender klarer sig bedre i løbet af det første år på arbejdsmarkedet: Her har tre ud af fire et år efter afsluttet uddannelse fundet et job, der matcher deres uddannelse.

Vores fund er noget lavere end de fund, litteraturen ellers finder, når denne metode bruges.¹¹ Det skyldes muligvis, at de øvrige studier på området undersøger collegeuddannelser (mellemlange videregående uddannelser), mens vi ser på lange videregående uddannelser.

Når vi måler match mellem uddannelse og beskæftigelse ved uddannelseslængde, tager vi ikke højde for, at nogle dimittender finder beskæftigelse i jobs, der ikke er typiske for akademikere, men hvor de bliver økonomisk belønnet for de kompetencer, de tilfører jobbet.

LØNMÆSSIGT MATCH

Derfor er det nødvendigt med et mål for match, der forholder sig til dimittendernes lønniveau. Denne metode definerer match i forhold til markedsvilkår: Der er tale om match, hvis arbejdsgiveren er villig til at betale ekstra for de ekstra kompetencer, som dimittenden har i forhold til de lavere uddannede kollegaer. Hvis ikke arbejdsgiveren vil betale ekstra, antages det at være et udtryk for, at vedkommende løser opgaver, der ikke skiller sig ud fra opgaverne, de lavere uddannede og lavere lønnede i det samme job udfører.¹²

Der er tale om match, hvis en person med en lang videregående uddannelse har en aflønning, der er 10 pct. højere og statistisk signifikant fra end gennemsnittet af dem med en videregående uddannelse i beskæftigelsesgruppen.¹³ Det er samtidig en forudsætning, at der er mindst 100 beskæftigede i gruppen.¹⁴

Tabel 13 på side 14 viser match mellem uddannelse og job defineret ved aflønning.

⁹ Leuven et al., 2011.

¹⁰ Verdugo et al., 1989.

¹¹ Leuven et al., 2011.

¹² Gottschalk & Hansen, p. 10, 2001.

¹³ Det er alene beskæftigede med en videregående uddannelse, der danner grundlag for beregningen.

¹⁴ Gottschalk & Hansen, p. 10, 2001.

Tabel 13: Dimittendernes lønmæssige match, pct.

	HUM	SAM	TEK
Match	69,6	92,6	84,4
Total	13.180	21.557	21.396

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

69,6 pct. af de humanistiske dimittender fra 2001 til 2008 bestrider ét år efter afsluttet uddannelse et job, som lønmæssigt matcher deres uddannelse. De samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender matcher væsentligt bedre end humanisterne: 92,6 pct. af de samfundsvidenskabelige dimittender har et job, der matcher deres uddannelse, mens det samme gælder for 84,4 pct. af de tekniske dimittender.

Der er stor forskel på, hvor høj en andel af dimittenderne, der har et job, som matcher deres uddannelse, afhængigt af om metoden i tabel 12 eller 13 anvendes. Når andelen, der matcher, stiger fra tabel 12 til tabel 13, er det udtryk for, at der er flere dimittender, der har et job, som de umiddelbart er uddannelsesmæssigt overkvalificeret til, men hvor de dog bliver økonomisk belønnet for deres kompetencer.

Man må altså formode, at de dimittender, der ikke matchede i tabel 12, men matcher i tabel 13 qua deres akademiske uddannelse, tilføjer jobbet en merværdi, som kommer til udtryk ved et højere lønniveau end det gennemsnitlige lønniveau for ansatte med en videregående uddannelse i beskæftigelsesgruppen.

EN KOMBINATION: AKADEMISK MATCH OG LØNMÆSSIGT MATCH

Med en rundtur forbi to tilgange til at analysere match mellem uddannelse og beskæftigelse, synes det oplagt at kombinere metoderne for at få det bedste fra dem begge. Derfor vil vi i det følgende kombinere de to metoder, så en kandidat matcher, hvis en eller begge ovenstående definitioner på match er opfyldt.

Når vi kombinerer de to metoder, stiger andelen af dimittender, der matcher, væsentligt. I tabel 14 viser vi hvor stor en andel af dimittenderne fra 2001 til 2008, der oplever match mellem uddannelse og efterfølgende beskæftigelse ét år efter afsluttet uddannelse.

Tabel 14: Dimittendernes match (kombination af akademisk og lønmæssigt match), pct.

	HUM	SAM	TEK
Match	80,3	95,5	95,3
Total	13.192	21.577	21.586

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

80,3 pct. humanistiske dimittender er ansat i et job, der matcher deres uddannelse. Til sammenligning er henholdsvis 95,5 pct. og 95,3 pct. af de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender ansat i jobs, der matcher deres uddannelse.

Denne metode anerkender, at et match mellem humanisternes uddannelse og arbejde ikke nødvendigvis behøver at være et klassisk humanistjob eller bare et job med mange andre akademikere. Så længe dimittenderne bliver belønnet for deres akademiske kompetencer, så bliver de klassificeret som matchende. Humanister, der finder beskæftigelse i mindre, private virksomheder, hvor de er den eneste eller blandt få akademikere, vil blive betegnet som matchende, såfremt deres løn afspejler, at de bliver belønnet for deres højere akademiske kompetencer.

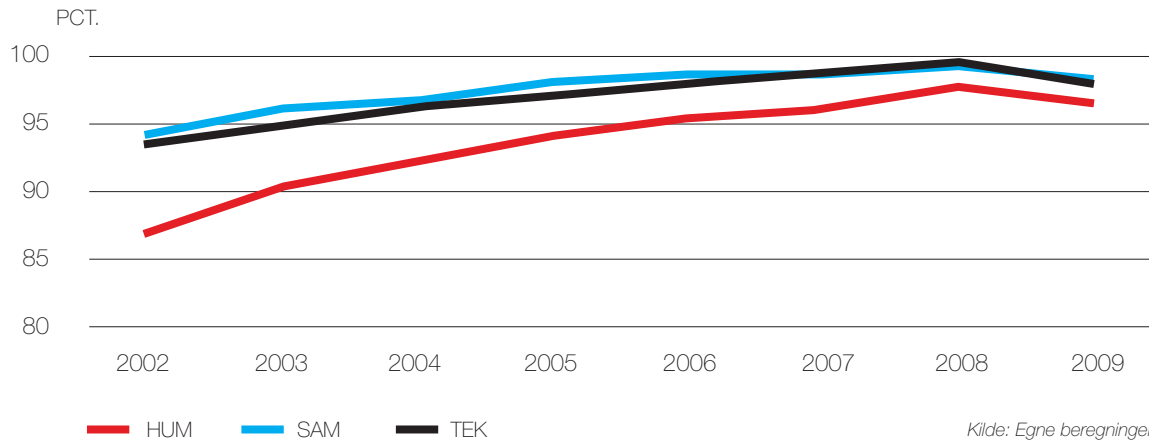
Differencen mellem dette match og det akademiske match kan ses som et udtryk for, hvor mange der har skabt sig jobs i uvante rammer, hvor deres uddannelsesniveau ligger væsentlig over det gennemsnitlige uddannelsesniveau i beskæftigelsesgruppen, men hvor de blev økonomisk belønnet for deres akademiske kompetencer. 32,0 pct. af humanisterne var ét år efter afsluttet uddannelse ansat i et job, hvor matchet mellem deres uddannelse og arbejde alene var lønmæssigt.

Vi vil benytte denne definition af match mellem uddannelse og beskæftigelse i det følgende af analysen.

DIMITTENDÅRGANG 2001'S MATCH GENNEM 00'ERNE

Figur 1: Dimittendårgang 2001's beskæftigelsesudvikling

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2001, arbejdsstyrken.
Grafen viser summen af lønmodtagere og selvstændige.

De humanistiske kandidater tager længere tid om at finde arbejde end de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender. I 2008 synes forskellen at være minimeret, men humanisterne når aldrig helt det samme lave niveau af arbejdsløshed som de øvrige kandidater. Figur 1 viser andelen af lønmodtagere og selvstændige i arbejdsstyrken for dimittendårgang 2001 fordelt på de humanistiske, de samfundsvidenskabelige og de tekniske kandidater.

Når humanisterne har sværere ved at finde beskæftigelse end de øvrige kandidater, betyder det så, at humanisterne i højere grad går på kompromis med deres akademiske kompetencer, når de søger arbejde?

Der er ikke enighed i litteraturen om, hvorvidt match mellem uddannelse og beskæftigelse udvikler sig positivt over en årrække for en dimittendårgang, eller om det først oplevede match vil hænge ved gennem kandidaternes karrierer. Nogle studier finder en svag positiv udvikling over tid, andre ikke.¹⁵ Vi finder en sådan positiv udvikling for de humanistiske kandidater, der dimitterede i 2001, men match på et konstant niveau for de samfundsvidenskabelige og de tekniske kandidater.

¹⁵ Sichertman, 1991, Battu et al., 1999.

Figur 2 viser, at de humanistiske kandidater tager længere tid om at finde et matchende job end de øvrige kandidater. Et år efter afsluttet uddannelse var 82,1 pct. af de humanistiske dimittender fra dimittendårgang 2001 i et job, der matchede deres uddannelse. Det tilsvarende var gældende for henholdsvis 96,7 pct. og 97,5 pct. af de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender.

Over tid kommer flere og flere humanister i et job, der matcher deres uddannelse. Således stiger andelen

af humanister i et matchende job fra 82,1 pct. i 2002 til 86,5 pct. i 2009. Andelen af kandidater fra en samfundsvidenskabelig eller teknisk uddannelse i et matchende job forbliver på et stabilt, højt niveau.

Selvom flere humanister får et matchende job med tiden, ændrer det ikke ved, at andelen, som har et job, der matcher deres uddannelse, ligger ca. 10 procentpoint under de samfundsvidenskabelige og de tekniske kandidater i 2009.

Figur 2: Dimittendårgang 2001's udvikling i match fordelt på år

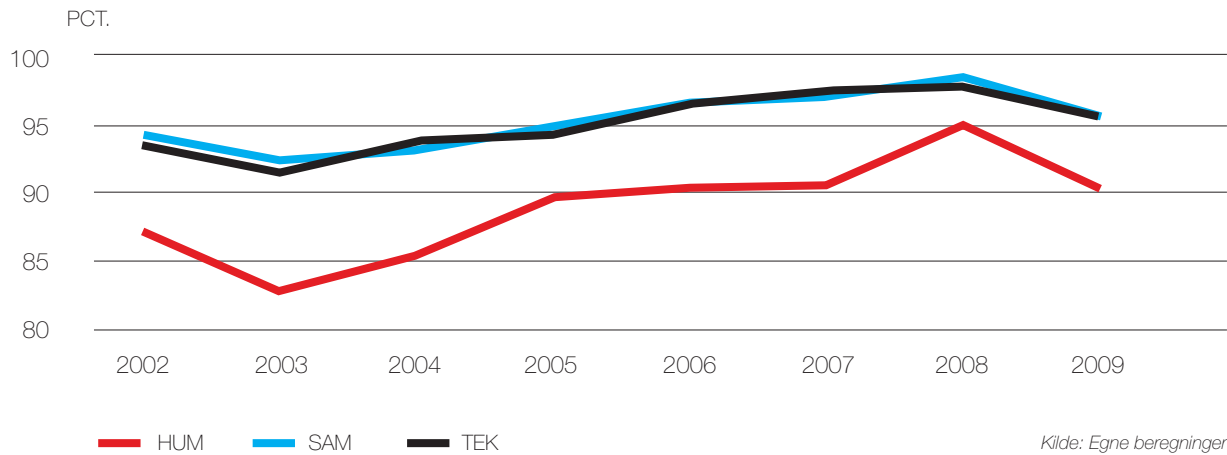

KONJUNKTURERNES BETYDNING FOR NYUDDANNEDES MATCH

Figur 3: Dimittendernes beskæftigelse ét år efter afsluttet uddannelse, pct.

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2001-2008, arbejdsstyrken.
Grafen viser summen af lønmodtagere og selvstændige.

Det er typisk dimittenderne, der entrerer arbejdsmarkedet for første gang, som bliver ramt af konjunkturudsving. Det er derfor forventeligt, at færre dimittender vil opleve match mellem uddannelse og beskæftigelse i lavkonjunkturer, hvor udbuddet af jobs er lavt. Tilsvarende må det forventes, at andelen af nyuddannede dimittender, der matcher deres job, vil være højere under højkonjunkturer, hvor jobbene er mange.

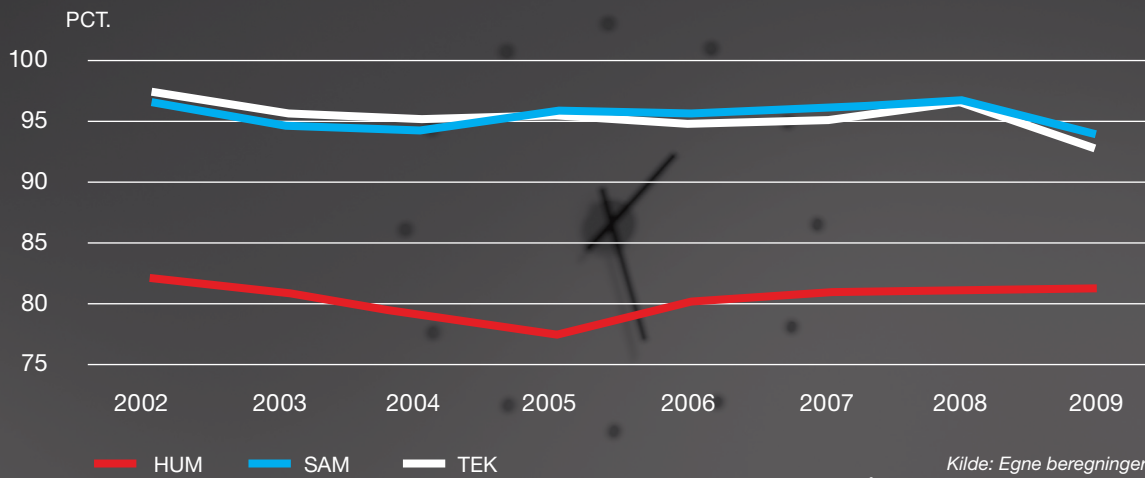
Figur 3 viser andelen af lønmodtagere og selvstændige i arbejdsstyrken for dimittendårgangene 2001-2008 fordelt på de humanistiske, de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender ét år efter afsluttet uddannelse. Fig-

uren illustrerer konjunkturudviklingen op igennem 00'erne og viser, hvordan konjunkturerne har påvirket dimittendernes beskæftigelsessituation.

I 2003 var der lavkonjunktur og ansættelsesstop i staten. Fra 2003 til 2008 steg beskæftigelse, for de nyuddannede dimittender. Mens beskæftigelsen faldt fra 2008 til 2009 – med finanskrisens indtog. Figur 3 viser, at de humanistiske dimittender er væsentligt mere følsomme over for konjunkturudviklingen end de andre dimittender. Således var faldet i beskæftigelsen større for humanisterne i henholdsvis 2003 og 2009.

Figur 4: Dimittendernes match ét år efter afsluttet uddannelse, pct.

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere,
ét år efter afsluttet uddannelse.

Figur 4 viser matchet for de humanistiske, de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender et år efter, de afsluttede deres uddannelse. Det viser sig, at de nyuddannede humanister op igennem 00'erne ikke er blevet betragteligt bedre til at finde matchende jobs. Det højeste niveau af match blandt humanistiske dimittender findes i 2002, hvor det var på 82,1 pct. I 2009 var niveauet 1,1 procentpoint lavere end i 2002.

I 2005 oplevede de nyuddannede humanister det dårligste match mellem uddannelse og beskæftigelse ét år efter deres studietid: Her var 77,4 pct. ansat i jobs, der matchede uddannelsen. Derefter har andelen af

nyuddannede humanister i matchende job steget – også fra 2008 til 2009. Figuren viser, at matchet mellem uddannelse og beskæftigelse ikke følger konjunkturviklingen i figur 3. Men den gunstigere beskæftigelsessituation fik ikke andelen af humanister, der fik arbejde, som matchede deres kvalifikationer, til at stige.

Matchet mellem uddannelse og beskæftigelse for de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender er forholdsvis stabilt i perioden. Dog med et svagt fald fra 2002 til 2003, og igen fra 2008 til 2009.

→ HVAD KAN FORKLARE MATCHET?

Indtil nu har vi set, hvordan dimittender fra henholdsvis humanistiske, samfundsvidenskabelige og tekniske uddannelser matcher mellem uddannelse og arbejde. Men er det givet, at det er uddannelsesretningen, som har betydning for, om en kandidat vil matche eller ej? Forskellene kan lige så godt findes i kandidaternes baggrundskarakteristika.

Derfor ser vi i dette afsnit nærmere på, hvordan matchet fordeler sig på kandidaternes baggrundskarakteristika. Vi ser på samtlige dimittender fra dimittendårgang 2001 til 2008.

Til sidst samler vi alle karakteristikaene i en samlet model og undersøger, hvad der har betydning for match, når der samtidig tages højde for de øvrige karakteristika.

FORSKELLE I MATCH FORDELT PÅ KARAKTERISTIKA

Tabel 15 viser, at der ikke er forskelle på match mellem kønnene inden for dimittendgrupperne. Det lavere match blandt humanisterne, hvor kvinderne er særligt godt repræsenteret, synes ikke umiddelbart at skyldes, at kvinder matcher dårligere end mænd, som meget af den øvrige litteratur på området ellers finder.¹⁶

Tabel 15: Dimittendernes match fordelt på køn, pct.

		HUM	SAM	TEK
Kvinder	Andel	80,4	95,4	94,8
Kvinder	Total	11.669	12.437	12.874
Mænd	Andel	80,2	96,0	96,0
Mænd	Total	5.389	13.586	14.835

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

Tabel 16 viser – på tværs af de tre dimittendgrupper – at ét år efter afsluttet uddannelse, er det dimittenderne, der dimitterede, da de var mellem 25 og 29 år, som oplevede det bedste match mellem uddannelse og arbejde.

Tabel 17 viser en svag tendens til, at jo flere børn dimittenderne har, når de dimitterer, jo højere andel har et år

Tabel 16: Dimittendernes match fordelt på alder, pct.

		HUM	SAM	TEK
Under 25 år	Andel	76,3	94,5	96,3
Under 25 år	Total	149	610	990
25-29 år	Andel	84,4	96,8	97,2
25-29 år	Total	8.400	17.877	18.883
30-34 år	Andel	78,0	94,4	93,5
30-34 år	Total	5.244	5.776	5.880
35-44 år	Andel	74,2	91,4	87,6
35-44 år	Total	2.064	1.514	1.726
45 år eller ældre	Andel	74,2	81,4	77,4
45 år eller ældre	Total	1.293	416	466

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

efter afsluttet uddannelse et job, der ikke matcher deres uddannelse. Forskellene er dog ikke særligt store. Det kan skyldes, at dimittender med børn i højere grad end andre er afhængige af en indkomst og derfor er mere villige til at tage et job, der ikke matcher deres uddannelse, hvis alternativet er at gå arbejdsløs.

Tabel 18 på side 20 viser, at andelen af humanistiske dimittender med dansk oprindelse, der er i job, som matcher deres uddannelse, er væsentlig højere end for humanistiske dimittender med indvandrer- eller efterkommerbaggrund.

Blandt de samfundsvidenskabelige dimittender er der ingen særlig forskel på andelen af dimittender i matchende jobs for danskere og efterkommere, men blandt indvandrere er der ca. 10 procentpoint færre i et matchende job. Andelen af tekniske dimittender i matchende job varierer stort set ikke med dimittendernes oprindelse.

Tabel 17: Dimittendernes match fordelt på antal børn, pct.

		HUM	SAM	TEK
Ingen børn	Andel	81,4	95,9	95,9
Ingen børn	Total	11.562	20.528	21.271
Et barn	Andel	79,4	95,5	95,3
Et barn	Total	3.078	3.345	4.012
To børn eller flere	Andel	76,6	94,2	91,2
To børn eller flere	Total	2.418	2.150	2.426

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

¹⁶ Leuven et al., 2011.

Tabel 18: Dimittendernes match fordelt på oprindelse, pct.

		HUM	SAM	TEK
Dansker	Andel	80,7	96,0	95,3
Dansker	Total	16.310	24.676	24.339
Indvandrer	Andel	73,3	87,3	96,2
Indvandrer	Total	615	1.071	2.971
Efterkommer	Andel	71,4	97,3	96,5
Efterkommer	Total	135	275	399

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

Tabel 19 viser, at andelen af humanistiske dimittender ansat i et job, der matcher deres uddannelse, er væsentlig lavere for de offentligt ansatte end for de privat ansatte. 78,3 pct. af de offentligt ansatte humanister er ansat i et job, der matcher deres uddannelse. Det tilsvarende er gældende for 84,3 pct. af de privat ansatte humanister.

Tabel 19: Dimittendernes match fordelt på offentlig/privat beskæftigelse, pct.

		HUM	SAM	TEK
Offentlig	Andel	78,3	96,1	95,8
Offentlig	Total	10.410	11.113	14.668
Privat	Andel	84,3	95,2	94,9
Privat	Total	6.740	15.078	13.276

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

De offentligt ansatte humanister er primært ansat inden for undervisning i gymnasiet, universitetet og erhvervsskoler, biblioteksarbejde, arbejde inden for psykologi eller jura og alment kontor- og sekretærarbejde. De privat ansatte humanister i matchende jobs arbejder primært med journalistisk arbejde, presse- og kommunikation, alment

Tabel 20: Dimittendernes match fordelt på forældres uddannelsesniveau, pct.

		HUM	SAM	TEK
Grundskole	Andel	76,5	94,5	91,9
Grundskole	Total	1.304	1.822	1.548
Alment gymnasium	Andel	77,8	97,6	95,5
Alment gymnasium	Total	194	307	315
Erhvervsgymnasium	Andel	83,3	95,9	93,7
Erhvervsgymnasium	Total	48	89	83
Erhvervsfaglig uddannelse	Andel	80,6	96,1	94,8
Erhvervsfaglig uddannelse	Total	4.239	7.514	6.125
Kort videregående uddannelse	Andel	82,5	96,7	95,4
Kort videregående uddannelse	Total	765	1.375	1.368
Mellemlang videregående uddannelse	Andel	80,9	96,0	95,5
Mellemlang videregående uddannelse	Total	5.519	7.746	8.364
Bachelor	Andel	79,2	96,2	96,0
Bachelor	Total	95	267	160
Lang videregående uddannelse	Andel	83,2	96,8	97,0
Lang videregående uddannelse	Total	3.331	5.377	6.515
Forsker	Andel	77,9	97,5	97,1
Forsker	Total	117	190	306

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

kontor- og sekretærarbejde, marketing og salgsarbejde. Hos de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender er der ikke nogen nævneværdige forskelle på matchet mellem de offentligt ansatte og de privat ansatte dimittender.

Der synes generelt at være en tendens til, at jo højere uddannelse dimittendernes forældre har, jo bedre er dimittendernes match mellem uddannelse og beskæftigelse. Det ses af tabel 20.

Der er dog visse undtagelser til denne tendens: De humanistiske dimittender, hvis forældres højeste uddannelse er en forskeruddannelse, matcher ringere end de dimittender, hvis forældre har en lang, videregående uddannelse. De humanistiske dimittender af forældre med en kort videregående uddannelse eller en erhvervsgymnasial uddannelse matcher også bedre, end tendensen tilsiger.

Tabel 21: Dimittendernes match fordelt på over/under 9 i karaktergennemsnit ved adgangsgivende eksamen, pct.

		HUM	SAM	TEK
Under 9 i gns.	Andel	80,2	95,5	94,0
Under 9 i gns.	Total	7.420	10.646	10.749
Over 9 i gns.	Andel	82,5	96,8	97,1
Over 9 i gns.	Total	6.906	10.004	12.077

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

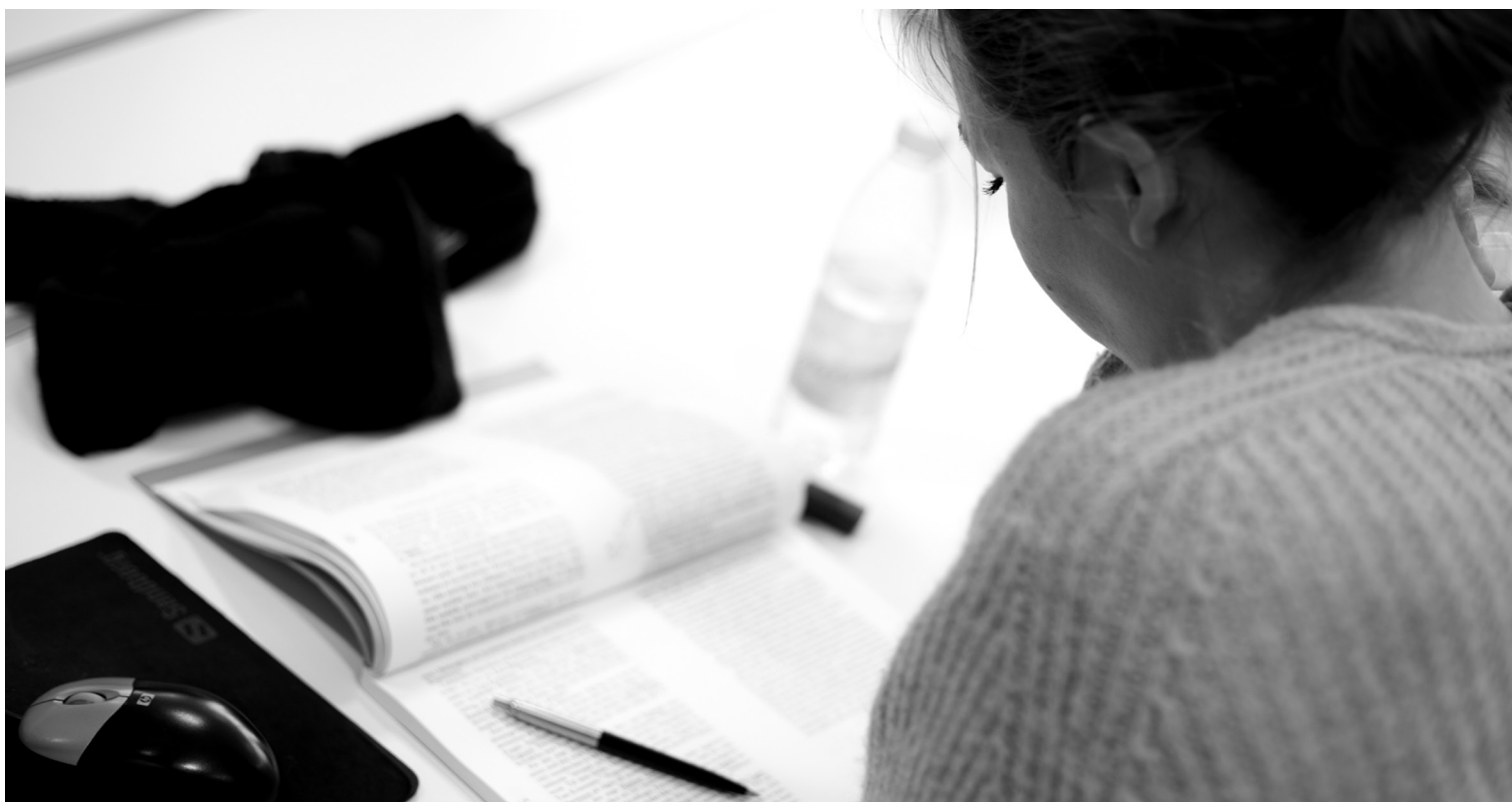
Dimittender med et gennemsnit over 9 fra den adgangsgivende eksamen synes at have en smule lettere ved at finde matchende beskæftigelse end dimittenderne, der klarede sig dårligere på deres ungdomsuddannelse. Af tabel 21 ses det dog, at forskellene mellem dimittenderne med et gennemsnit henholdsvis over og under 9 er forholdsvis små.

REGRESSION: ÉN SAMLET FORKLARING PÅ MATCHET

Ovenfor har vi set, hvordan matchet fordeler sig på de enkelte karakteristika: Er der forskel på, hvor høje andele af henholdsvis mænd og kvinder, der oplever match? Når vi ser enkeltvis på karakteristikaene, tager vi ikke højde for, at de kan have indflydelse på hinanden. Det kan vi gøre ved at gennemføre en regressionsanalyse, der tager højde for alle karakteristikaenes betydning for matchet på én gang.

Resultatet af regressionsanalysen ses af tabel 22 på side 22. Her viser den marginale effekt, hvor mange procentpoint sandsynligheden for et match stiger eller falder med, hvis et givent karakteristika gør sig gældende. Kolonnen *Probit model* giver et indtryk af, hvor sikker den marginale effekt er.

Regressionsanalysen viser, at mange af de forskelle i match, vi ovenfor har set i baggrundskarakteristikaene, ikke er signifikante, når samtlige forhold undersøges samtidigt. Det betyder, at mange af forskellene udligner hinanden og ikke har en selvstændig betydning for matchet. Sektor, alder, etnisk oprindelse og karaktergennemsnit fra adgangsgivende uddannelse har dog alle en signifikant betydning for matchet.

Tabel 22 viser, at der er en større sandsynlighed for match mellem uddannelse og arbejde for humanister ansat i det private. Sandsynligheden for match stiger med 4,74 procentpoint for humanister i det private. For de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittenter falder sandsynligheden for match ved ansættelse i det private med henholdsvis 1,39 procentpoint og 1,19 procentpoint.¹⁷

Tabel 22: Humanisternes sandsynlighed for match ét år efter afsluttet uddannelse

	PROBIT MODEL	MARGINAL EFFEKT
Konstant	-0.16 (0.28)	
KØN		
Mand	0.02 (0.03)	0,60
BØRN		
Ingen børn	0.05 (0.04)	1,34
Et barn	0.04 (0.05)	1,17
To børn eller flere		
OFFENTLIG/PRIVAT ANSAT		
Privat ansat	0.18*** (0.03)	4,74
ALDER		
Under 25 år	0.20 (0.29)	5,19
25-29 år	0.19* (0.12)	5,09
30-34 år	-0.01 (0.12)	-0,21
35-44 år	-0.10 (0.12)	-2,70
45 år eller ældre		
ETNISK OPRINDELSE		
Dansk	0.25* (0.14)	6,53
Indvandrere	0.10 (0.21)	2,64
Efterkommere		
FORÆLDRES UDDANNELSE		
Grundskole	0.11 (0.16)	2,87
Alment gymnasium	0.01 (0.20)	0,17
Erhvervsgymnasium	0.57 (0.35)	15,06
Erhvervsfaglig udd.	0.15 (0.16)	3,85
Kort videregående udd.	0.21 (0.17)	5,56
Mlm.lang videregående udd.	0.14 (0.16)	3,60
Bachelor	0.05 (0.24)	1,39
Lang videregående udd.	0.20 (0.16)	5,32
Forsker		
KARAKTERGENNEMSNI		
Én karakter	0.05*** (0.02)	1,37

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, ét år efter afsluttet uddannelse, *, ** og *** indikerer sikkerhed (signifikant niveau) på henholdsvis 10 pct., fem pct. og én pct.

Sandsynligheden for match er 5,09 procentpoint højere for humanister, der er mellem 25 og 29 år, når de dimitterer, end for dimittenter over 45 år. For de samfundsvidenskabelige dimittenter gælder det, at dimittenterne under 25 år og dimittenter mellem 25 og 29 år har højere sandsynlighed for match end dem, der er ældre end 45 år, når de dimitterer. Blandt de tekniske dimittenter er sandsynligheden for match højere for alle, der er yngre end 45 år, når de dimitterer.

Etnisk danske humanister har højere sandsynlighed for match end indvandrere og efterkommere. Blandt de samfundsvidenskabelige dimittenter er det indvandrerne, der har størst sandsynlighed for match.

Sandsynligheden for et match øges med 1,37 procentpoint for hver gang, gennemsnittet fra den adgangsgivende uddannelse øges med én karakter.

Blandt de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittenter er sandsynligheden for match højere for mænd end for kvinder. Det gælder imidlertid ikke for humanisterne.

¹⁷ Det er alene sandsynlighedsmodellen for humanisterne, der er vist i tabellen.

DE FORSKELLIGE HUMANISTER

Gruppen af humanistiske kandidater er som nævnt en meget divergent gruppe – både når det gælder, hvem der vælger hvilke uddannelser, det faglige indhold i studierne og udfordringerne på arbejdsmarkedet. Derfor har vi valgt at inddele de humanistiske uddannelser i en række mindre, men mere homogene grupper¹⁸ for med afsæt heri endnu engang at se på humanisternes match mellem uddannelse og arbejde. Det skal fremhæves, at der ikke er nogen endegyldig inddeling, og at flere af inddelingerne kan diskuteres alt efter, hvilket universitet man kommer fra.

KARAKTERISTIKA FOR DE HUMANISTISKE UNDERGRUPPER

Først dog en kort karakteristik af de humanistiske undergruppers baggrund og beskæftigelsessituation.

Den højeste andel af kvinder findes inden for *Dansk*, *Kulturstudier*, *Pædagogiske fag* og *Humanistiske uddannelser med merkantilt indhold*. De eneste studieretninger,

der er domineret af mænd, er *Historie, filosofi og idéhistorie* og *Øvrige sprogfag*.

Tabel 24 på side 24 viser en stor forskel i de humanistiske dimittenders alder. Dimittenderne fra *Pædagogiske fag* er de ældste: Her er 28,5 pct. 35 år eller ældre, når de dimitterer. Dette skyldes formentligt, at mange har en professionsbachelor bag sig som eksempelvis lærer eller pædagog foruden en række års erhvervs erfaring.

Samme fødekæde er der ikke til *Kulturstudier*, *Større gymnasiesprogfag*, *Humanistiske uddannelser med merkantilt indhold* og *Øvrige sprogfag*, men også de har en høj andel af dimittender over 35 år: Henholdsvis 20,8 pct., 19,5 pct., 19,4 pct. og 19,2 pct. har rundet 35 år, når de dimitterer.

På andre uddannelsesretninger ligner aldersfordelingen i højere grad den, som vi fandt hos de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender: På *Dansk*, *Medie-, kommunikations- og informationsvidenskab* samt *Arkæologiske fag* er over 60 pct. af dimittenderne mellem 25 og 29 år, når de dimitterer.

Tabel 23: Humanisternes køn, pct.

	Dansk	Medie-, komm.- og int. videnskab	Hum. udd. med merkantilt indhold	Større gymnasiesprogfag	Øvrige sprogfag	Historie, filosofi og idéhistorie	Musik/ æstetiske fag	Kulturstudier	Arkæologiske fag	Pædagogiske fag
Kvinder	80,1	62,2	76,4	67,5	48,0	41,1	60,6	77,8	56,0	77,2
Mænd	19,9	37,8	23,7	32,5	52,1	58,9	39,4	22,2	44,1	22,9
Total	266	632	427	354	73	428	442	424	84	407

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2009.

¹⁸ En nærmere beskrivelse af, hvilke uddannelser der hører under hvilke grupperinger, findes i Appendiks, tabel 32 s. 29.

Tabel 24: Humanisternes alder, pct.

	Dansk	Medie-, komm.- og inf.videnskab	Hum. udd. med merkantilt indhold	Større gymnasiefag	Øvrige sprogfag	Historie, filosofi og idéhistorie	Musik/ æstetiske fag	Kulturstudier	Arkæologiske fag	Pædagogiske fag
Under 25 år	3,4	5,2	3,5	2,8	2,7	3,7	4,1	3,1	3,6	1,7
25-29 år	63,9	66,6	59,7	47,7	48,0	54,7	55,7	59,4	71,4	39,1
30-34 år	22,6	20,3	17,3	29,9	30,1	23,4	25,8	16,8	19,1	30,7
35-44 år	6,8	6,0	9,8	15,5	17,8	11,5	10,4	13,5	4,8	21,6
45 år eller ældre	3,4	1,9	9,6	4,0	1,4	6,8	4,1	7,3	1,2	6,9
Total	266	632	427	354	73	428	442	424	84	407

Kilde: Egne beregninger
 Note: Dimittendårgang 2009.

På side 11 så vi, at hovedparten af humanisterne bliver ansat i den offentlige sektor – til forskel fra de samfundsvidenskabelige dimittender, hvor hovedparten er i den private sektor, og de tekniske dimittender, der fordeler sig ligeligt mellem de to sektorer.

Tabel 25 viser, hvor de forskellige uddannelsesgrupper bliver ansat. Dimittenderne fra *Medie-, kommunikations-*

og informationsvidenskab og *Kulturstudier* fordeler sig ligeligt i mellem den offentlige og den private sektor.

Pædagogiske fag samt *Historie, filosofi og idéhistorie* har en klar overvægt af beskæftigede i den offentlige sektor – her er mere end 70 pct. ansat.

Tabel 25: Offentlig/privat beskæftigelse blandt humanisterne, pct.

	Dansk	Medie-, komm.- og inf.videnskab	Hum. udd. med merkantilt indhold	Større gymnasiefag	Øvrige sprogfag	Historie, filosofi og idéhistorie	Musik/ æstetiske fag	Kulturstudier	Arkæologiske fag	Pædagogiske fag
Offentlig	63,9	44,2	52,5	60,5	61,1	72,3	61,3	45,7	55,0	72,5
Privat	36,1	55,8	47,5	39,5	38,9	27,7	38,7	54,3	45,0	27,5
Total	1.797	2.885	2.014	1.945	275	1.949	2.454	2.191	282	2.399

Kilde: Egne beregninger
 Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

Tabel 26: Humanister i arbejdsstyrken, pct.

	Dansk	Medie-, komm.- og inf.videnskab	Hum. udd. med merkantilt indhold	Større gymnasiesprogfag	Øvrige sprogfag	Historie, filosofi og idéhistorie	Musik/æstetiske fag	Kulturstudier	Arkæologiske fag	Pædagogiske fag
Humanister i arbejdsstyrken	91,4	92,5	88,7	89,0	85,8	89,8	88,9	91,1	88,7	92,7
Total	2.221	3.535	2.661	2.561	395	2.521	3.265	2.724	381	2.888

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

Tabel 26 viser andelen af humanister i arbejdsstyrken ét år efter afsluttet uddannelse. Arbejdsstyrken er lønmodtagere, selvstændige og arbejdsløse. Blandt de fleste undergrupper er omkring 90 pct. af de humanistiske dimittender en del af arbejdsstyrken ét år efter, at de er færdige på universitetet.

Dimittenderne fra de *Øvrige sprogfag* klarer sig dårligst: Her står 14,2 pct. uden for arbejdsstyrken. Mens dimittenderne fra *Pædagogiske fag* og *Medie-, kommunikations- og informationsvidenskab* klarer sig bedst: Her står henholdsvis 7,3 pct. og 7,5 pct. uden for arbejdsstyrken ét år efter afsluttet uddannelse.

MATCH MELLEM UDDANNELSE OG BESKÆFTIGELSE FOR DE HUMANISTISKE UNDERGRUPPER

DIMITTENDÅRGANG 2001'S MATCH

Som i afsnit *Dimittendårgang 2001's match gennem 00'erne* på side 15 ser vi på, hvordan de humanistiske undergrupper i dimittendårgang 2001 har oplevet match op igennem 00'erne.

Tabel 27 viser matchet dimittendårgang 2001 fordelt på de humanistiske undergrupper. For nogle grupper varierer matchet betragteligt fra år til år. Det skyldes blandt andet, at der er få observationer i nogle af grupperne. Og det betyder samtidig, at det er vanskeligt for disse grupper at konkludere på nogle tendenser over tid.

For de større grupper synes et generelt stigende match at gøre sig gældende over tid. Dog med undtagelse af

Kulturstudier, der startede med et relativt højt match på 88,4 pct., som efterfølgende er faldet til ca. 84 pct.

DE HUMANISTISKE DIMITTENDERS MATCH

Tabel 28 på viser humanisternes match ét år efter afsluttet uddannelse. Igen er det vanskeligt at drage konklusioner for de små populationer, som særligt *Arkæologiske fag* og *Øvrige sprogfag*. Og der synes ikke at være en entydig tendens i udviklingen af matchet mellem uddannelse og beskæftigelse for nyuddannede humanister.

FORSKELLE I MATCH FORDELT PÅ KARAKTERISTIKA

Tabel 29 viser andelen af humanistiske dimittender i et job, der matcher deres uddannelse, fordelt på køn. Tabellen viser tydeligt, at der ikke er nogen sammenhæng mellem køn og match blandt humanisterne: For nogle undergrupper oplever kvinderne et højere match end mændene, for andre er det omvendt, og for andre igen er de to gruppers match meget jævnbyrdigt.

Tabel 27: Dimittendårgang 2001's udviklingen i match, pct.

	Dansk	Medie-, komm.- og inf.videnskab	Hum. udd. med Merkantielt indhold	Større gymnasiesprogfag	Øvrige sprogfag	Historie, filosofi og idéhistorie	Musik/ æstetiske fag	Kulturstudier	Arkæologiske fag	Pædagogiske fag
2002	79,6	84,0	79,3	84,5	76,9	84,1	71,4	88,4	85,7	88,7
2003	81,8	83,3	84,0	84,6	78,6	83,4	71,4	83,0	90,6	88,0
2004	84,3	84,1	82,6	88,3	83,3	85,7	75,1	84,3	88,6	87,9
2005	82,1	86,0	80,6	89,0	70,8	86,7	75,9	82,5	90,0	88,8
2006	83,9	82,6	80,5	86,3	91,3	84,9	78,4	84,4	93,8	87,3
2007	85,4	82,9	80,5	89,0	86,2	85,9	79,0	83,3	91,4	92,1
2008	90,1	86,6	82,3	89,3	80,0	89,1	81,2	84,2	88,6	90,8
2009	86,1	84,7	84,0	89,5	84,9	90,7	84,0	84,0	88,6	90,2
Total (gns.)	129	172	206	156	27	168	186	182	33	151

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001, lønmodtagere. Totalen er rapporteret som et gennemsnit, da den varierer fra 2002 til 2009, jf. noten til tabel 13 på side 14.

Table 28: Humanisternes match ét år efter afsluttet uddannelse, pct.

		Dansk	Medie-, komm.- og inf.videnskab	Hum. udd. med merkantilt indhold	Større gymnasiesprogfag	Øvrige sprogfag	Historie, filosofi og idéhistorie	Musik/æstetiske fag	Kulturstudier	Arkeologiske fag	Pædagogiske fag
2002	Andel	79,6	84,0	79,3	84,5	76,9	84,1	71,4	88,4	85,7	88,7
2002	Total	108	162	150	129	26	132	171	173	28	141
2003	Andel	71,3	80,6	77,1	83,9	88,0	82,6	77,9	88,3	86,7	86,1
2003	Total	150	180	192	124	25	144	163	120	30	165
2004	Andel	76,3	79,4	71,6	81,9	61,5	74,2	72,0	85,9	77,3	86,7
2004	Total	169	204	148	149	13	151	143	184	22	278
2005	Andel	75,3	70,9	83,1	81,5	92,3	76,5	74,6	80,4	75,5	79,0
2005	Total	158	313	172	124	13	136	165	255	53	448
2006	Andel	81,6	85,4	77,5	79,9	77,8	80,2	74,5	85,7	80,0	77,3
2006	Total	147	240	231	179	18	207	157	161	20	167
2007	Andel	81,5	88,9	76,2	77,5	81,8	74,5	76,7	85,0	83,3	83,8
2007	Total	178	253	210	209	11	200	150	213	24	185
2008	Andel	80,3	89,7	80,3	78,3	66,7	82,2	76,0	80,9	62,5	80,6
2008	Total	157	271	249	212	24	197	175	220	16	227
2009	Andel	78,8	86,5	78,9	81,4	74,4	85,1	76,4	83,1	79,0	78,1
2009	Total	212	369	374	285	43	269	212	266	19	265

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

Table 29: Humanisternes match fordelt på køn, pct.

		Dansk	Medie-, komm.- og inf.videnskab	Hum. udd. med merkantilt indhold	Større gymnasiesprogfag	Øvrige sprogfag	Historie, filosofi og idéhistorie	Musik/æstetiske fag	Kulturstudier	Arkeologiske fag	Pædagogiske fag
Kvinder	Andel	79,0	81,3	78,3	81,0	76,1	84,2	73,1	85,5	83,1	80,9
Kvinder	Total	1.272	1.699	1.631	1.375	159	807	1.138	1.491	165	1.794
Mænd	Andel	75,7	87,0	78,2	79,7	78,6	77,5	78,6	79,0	72,5	84,8
Mænd	Total	456	911	686	480	76	1.064	600	424	77	542

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

Tabel 30: Humanisternes match fordelt på alder, pct.

		Dansk	Medie-, komm.- og inf.videnskab	Hum. udd. med merkantilt indhold	Større gymnasiesprogfag	Øvrige sprogfag	Historie, filosofi og idéhistorie	Musik/æstetiske fag	Kulturstudier	Arkæologiske fag	Pædagogiske fag
Under 25 år	Andel	100,0	69,2	70,0	75,0	0,0	50,0	100,0	100,0	50,0	100,0
Under 25 år	Total	12	26	18	24	2	18	16	20	3	10
25-29 år	Andel	81,4	88,4	81,9	84,9	80,6	84,3	78,5	87,7	87,9	87,3
25-29 år	Total	987	1.473	1.134	988	98	944	891	905	105	774
30-34 år	Andel	76,7	82,5	77,4	76,5	73,1	77,3	72,3	82,1	74,5	80,0
30-34 år	Total	553	729	784	551	108	669	612	487	54	626
35-44 år	Andel	65,4	74,3	68,3	74,4	82,4	72,1	71,2	78,9	59,3	78,9
35-44 år	Total	147	234	262	213	23	186	172	244	34	521
45 år eller ældre	Andel	65,7	59,7	68,3	76,5	66,7	74,1	60,0	80,8	80,0	79,2
45 år eller ældre	Total	38	162	128	91	6	68	57	272	48	412

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

Humanisternes match er i tabel 30 fordelt på alder. Her synes den samme tendens, som vi så generelt for dimittender i tabel 17 på side 19, at gøre sig gældende: Dimittenderne, der er mellem 25 og 29 år, når de afslutter deres uddannelse, oplever i højere grad et match mellem deres uddannelse og det efterfølgende job.

På tværs af de humanistiske undergrupper synes andelen af dimittender i beskæftigelse, der matcher deres uddannelse, at være højere blandt humanister ansat i det private. Dog med undtagelse af dimittender fra *Historie, filosofi og idéhistorie* samt *Øvrige sprogfag*. Det viser tabel 31.

Igen er nogle af undergrupperne så små, at andelen for de forskellige aldersgrupper let varierer meget, og det er vanskeligt at drage sikre konklusioner for disse grupper.

Tabel 31: Humanisternes match fordelt på offentlig/privat beskæftigelse, pct.

		Dansk	Medie-, komm.- og inf.videnskab	Hum. udd. med merkantilt indhold	Større gymnasiesprogfag	Øvrige sprogfag	Historie, filosofi og idéhistorie	Musik/æstetiske fag	Kulturstudier	Arkæologiske fag	Pædagogiske fag
Offentlig	Andel	76,1	78,5	74,1	79,8	80,0	80,8	73,9	80,5	78,0	81,2
Offentlig	Total	1.118	1.218	1.294	1.148	152	1.387	1.168	946	143	1.715
Privat	Andel	83,6	88,4	83,7	82,7	69,8	77,8	77,9	88,1	81,3	84,8
Privat	Total	619	1.406	1.032	719	85	498	580	982	101	628

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2008, lønmodtagere, ét år efter afsluttet uddannelse.

APPENDIKS: HVEM UNDERSØGES?

Undersøgelsen tager udgangspunkt i kandidater med en humanistisk kandidatuddannelse fra 2001 til 2009. Det betyder, at dimittender med en diplomuddannelse, en masteruddannelse eller en ph.d. ikke indgår i undersøgelsen. Undersøgelsen inkluderer både uddannelser, der ligger under Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser og uddannelser under Kulturministeriet.

HUMANISTISKE KANDIDATER

Da der er en bred diversitet i de humanistiske uddannelser – både i deres faglige indhold og de efterfølgende jobs kandidaterne bestrider, giver det god mening ikke alene at undersøge humanisternes arbejdsmarked med afsæt i én samlet humanistgruppe, men også at dele gruppen i mindre, men mere homogene grupper. En sådan inddeling er skitseret i tabel 32.

Tabel 32: Gruppering af humanistiske uddannelser i undergrupper

UNDERGRUPPE	DE STØRSTE FAG INDEN FOR UNDERGRUPPEN ¹⁹
Dansk	Dansk · Nordisk
Medie-, kommunikations- og informationsvidenskab	Biblioteksvidenskab · Filmvidenskab · Informationsvidenskab · Kommunikation · Medievidenskab · Retorik
Humanistiske uddannelser med merkantielt indhold	Erhvervsprog og virksomhedskommunikation · Negot-uddannelserne (økonomi, sprog og kultur)
Større gymnasiesprogfag	Engelsk · Fransk · Spansk · Tysk
Øvrige sprogfag	Arabisk · Balkanistik · Finsk · Græsk · Hebraisk · Italiensk · Iransk · Japansk · Kinesisk · Latin · Polsk · Portugisisk · Russisk · Serbokroatisk · Tjekkisk
Historie, filosofi og idéhistorie	Filosofi · Historie · Idehistorie
Musik/æstetiske fag	Dramaturgi · Kunsthistorie · Litteraturhistorie/-videnskab · Musik · Æstetik · Design
Kulturstudier	Filologi · Kulturformidling/-studier · Religionsvidenskab · Teologi
Arkæologiske fag	Arkæologiske fag
Pædagogiske fag	Psykologisk-pædagogiske fag · Pædagogik · Pædagogisk-rytmiske fag

Note: For en fuldstændig opgørelse af, hvilke uddannelser der indgår i hver undergruppe, kontakt tænketanken DEA.

¹⁹ Danmarks Statistik klassificerer psykologi, etnologi og antropologi som samfundsvidenskabelige uddannelser – selvom uddannelserne på henholdsvis Aalborg Universitet, Københavns Universitet og Aarhus Universitet hører under humaniora.

Table 33: Humanistiske dimittender fordelt på undergrupper

	Dansk	Medie-, komm.- og inf.videnskab	Hum. udd. med merkantilt indhold	Større gymnasiesprogfag	Øvrige sprogfag	Historie, filosofi og idéhistorie	Musik/æstetiske fag	Kulturstudier	Arkæologiske fag	Pædagogiske fag
2001	216	290	298	292	63	259	417	313	60	230
2002	275	346	353	268	71	283	386	240	54	254
2003	293	371	336	275	49	298	325	312	45	406
2004	310	556	266	268	28	274	448	393	86	690
2005	297	485	352	362	43	403	465	311	46	328
2006	313	477	338	421	36	353	470	383	42	303
2007	277	495	331	365	49	355	447	415	39	379
2008	297	602	463	405	79	381	442	429	22	364
2009	268	637	432	357	74	431	445	430	85	411
Total	2.546	4.259	3.169	3.013	492	3.037	3.845	3.226	479	3.365

Kilde: Egne beregninger

Note: Dimittendårgang 2001-2009. For hvert år er der et mindre antal dimittender, det ikke har været muligt at placere i undergrupperne – svarende til mellem 0,5 pct. og 1,2 pct. af dimittenderne pr. år.

Denne inddeling tager alene afsæt i dimittendernes kandidatgrad og forholder sig ikke til, at flere humanister har to eller tre forskellige fagligheder.

Hvor vi har været i tvivl om placeringen af uddannelser, har vi støttet os til den inddeling, som de humanistiske fakulteter i forbindelse med *Humanistundersøgelsen 2007* blev enige om. Det betyder, at litteraturhistorie/-videnskab er placeret under *Musik/æstetiske fag*.²⁰

Til forskel fra inddelingen i *Humanistundersøgelsen 2007* har vi oprettet en ny kategori *Pædagogiske fag*, som rummer pædagogik, psykologisk-pædagogiske uddannelser samt rytmisk-pædagogiske uddannelser. Desuden har vi valgt at placere teologi under *Kulturstudier*.

Table 33 viser, hvordan antallet af humanistiske dimittender fordeler sig på studieretningerne i de ni år, vi har data fra. De fleste undergrupper har mellem 2.500 og 4.200 dimittender i perioden fra 2001 til 2009. Mens studieretningerne *Øvrige sprogfag* og *Arkæologiske fag* er meget små og har henholdsvis 492 og 479 dimittender over de ni år.

→ SAMFUNDSVIDENSKABELIGE OG TEKNISKE KANDIDATER

For at undersøge hvordan humanisterne klarer sig på arbejdsmarkedet, forholder vi deres beskæftigelse til henholdsvis samfundsvidenskabelige og tekniske kandidaters beskæftigelse. På den måde får vi et relativt billede af, hvor godt humanisterne finder sig til rette på arbejdsmarkedet.

Det er dimittendernes kandidateksamen, der afgør, om de bliver kategoriseret som henholdsvis humanistiske (HUM), samfundsvidenskabelige (SAM) og tekniske (TEK) kandidater. De humanistiske uddannelser er specificeret i tabel 32 på side 29, mens tabel 34 viser en konkretisering af, hvilke uddannelser de samfundsvidenskabelige og tekniske uddannelsesretninger dækker over.

²⁰ Uddannelsen *Humanistisk kombination* er ikke inkluderet i analysen af de humanistiske undergrupper, da det ikke har været muligt at placere denne generelle uddannelse under én af undergrupperne – uddannelsen indgår i analysen af den samlede humanistiske gruppe.

Tabel 34: Samfundsvidenskabelige og tekniske uddannelsesretninger

GRUPPERING	UDDANNELSER
Samfundsvidenskabelige uddannelser	Økonomi · Jura · Revisor · Psykologi · Statskundskab · Cand.merc.
Tekniske uddannelser	Læge · Civilingeniør · Arkitekt ²¹ · Biologi · Tandlæge · Datalogi · It-uddannelser

Tabel 35 viser, hvordan de humanistiske, de samfundsvidenskabelige og de tekniske dimittender fordeler sig på dimittendårgangene. Gruppernes indbyrdes forhold varierer ikke meget over perioden, selvom andelen af humanistiske og samfundsvidenskabelige dimittender stiger en smule fra 2008 og 2009 på bekostning af andelen af de tekniske dimittender.

Humanisterne udgør i gennemsnit 27 pct. af den samlede gruppe kandidater fra en lang videregående uddannelse, de samfundsvidenskabelige dimittender udgør 35 pct., og de tekniske udgør 38 pct.

Tabel 35: Dimittender fordelt på studieretning, pct.

	HUM	SAM	TEK	TOTAL (total DST)
2001	26,9	36,5	36,6	9.224 (9.477)
2002	25,6	36,0	38,4	10.040 (10.165)
2003	26,6	33,9	39,5	10.321 (10.670)
2004	29,2	32,5	38,2	11.453 (11.607)
2005	26,1	34,4	39,5	11.948 (12.639)
2006	26,0	34,7	39,2	12.150 (12.832)
2007	25,1	35,8	39,1	12.670 (13.817)
2008	27,6	36,7	35,7	12.712 (13.099)
2009	28,0	37,4	34,6	12.860 (14.025)

Kilde: Egne beregninger og Statistikbanken
Note: Dimittendårgang 2001-2009. Totalen i parentes viser Statistikbankens opgørelse over samme population.

→ I HVILKET DATA?

Vi undersøger humanisternes arbejdsmarked i registerdata fra Danmarks Statistik. Dette data giver os adgang til oplysninger om samtlige kandidater, der dimitterede fra de danske universiteter i perioden 2001 til 2009. En

²¹ Danmarks Statistik klassificerer arkitektuddannelsen som en teknisk uddannelse. I andre sammenhænge bliver uddannelsen klassificeret som en humanistisk uddannelse.

dimittendårgang inkluderer dimittender, der afsluttede deres uddannelse i det pågældende år.

Det er ikke muligt at behandle oplysninger om grupper på mindre end fem personer. Det betyder, at når vi igennem rapporten opgiver andele på 0,0 procent, så kan det ikke udelukkes, at der findes op til fire observationer i disse celler. Da den samlede population er stor, har dette imidlertid ikke indflydelse på undersøgelsens konklusioner.

Oplysningerne om kandidaternes uddannelse har vi beriget med baggrundsoplysninger og beskæftigelsesoplysninger. Vi har oplysninger om dimittendernes beskæftigelse for november måned 2002-2009. Det betyder, at vi kan undersøge dimittendernes beskæftigelsesstatus ét år efter de dimitterede fra deres uddannelse – og for de ældre årgange også deres efterfølgende beskæftigelsesstatus.

Vi benytter os alene af data for beskæftigede i virksomheder med flere end 10 ansatte – og for beskæftigede i beskæftigelsesgrupper med mere end 25 observationer. Det skyldes, at oplysningerne for ansatte i virksomheder med mindre end 10 ansatte er estimeret baseret på blandt andet A-kasseoplysninger og uddannelse frem for indberetninger fra virksomhederne, hvilket gør oplysningerne mere usikre. Vi ekskluderer beskæftigelsesgrupper med mindre end 25 observationer, fordi vi har brug for at beregne gennemsnitslønnen og den gennemsnitlige uddannelseslængde i gruppen, og det kræver en vis volumen i beskæftigelsesgruppen.

Tabel 36 viser, hvor mange observationer der udelukkes af analysen på grund af ovenstående kriterier. Desuden er der en del observationer, som vi ikke har beskæftigelsesoplysninger på, hvorfor de heller ikke kan inkluderes i analysen.

Tabel 36: Ekskluderede observationer

	HUM	SAM	TEK
Mangler beskæftigelsesopl.	6,7	4,3	4,6
Ekskluderet	20,3	15,9	18,2
Observationer før "rensning"	18.372	27.364	29.286
Observationer til analyse	13.424	21.831	22.623

Kilde: Egne beregninger
Note: Dimittendårgang 2001-2008.

Vi har alene beskæftigelsesoplysninger for kandidater bosat i Danmark. Kandidater, der flytter til udlandet eller får beskæftigelse i en lille virksomhed, udgår derfor af vores undersøgelse. Men hvis kandidaten vender tilbage til Danmark eller finder job i en større virksomhed, vil vedkommende igen være inkluderet i undersøgelsen. I afsnittet *Humanisternes beskæftigelse* på side 10, beskriver vi nærmere, hvor mange observationer, der ikke er inkluderet i analysen, fordi personer er bosat i udlandet.

LITTERATURLISTE

PUBLIKATIONER

- AC: Det frie valg eller det frie fald? – Overgangen fra studium til job, København, 2010
- AC: Højtuddannedes veje fra uddannelse til beskæftigelse, København, 2007
- Battu, H., C. Belfield, og P. Sloane: Overeducation among graduates: A cohort view, *Education Economics*, 7(1): 21-38, 1999
- Bordet, Yves and Inga Persson : Overeducation among swedish youth – background incidence and effects, Lund, 2008
- CEDEFOP: The skill matching challenge. Analysing skill mismatch and policy implications, Luxembourg, 2010
- Danmarks Statistik: DISCO-08 Danmarks Statistiks fagklassifikation, København, 2011
- De humanistiske fakulteter: Humanistundersøgelsen 2007 – Humanisternes veje fra uddannelse til job, København, 2008
- Galasi, Péter: The effect of educational mismatch on wages for 25 countries, Budapest, 2008
- Gottschalk, Peter and Michael Hansen: Is the Proportion of College Workers in 'Non-College' Jobs Increasing?, Boston, 2001
- Leuven, Edwin og Hessel Oosterbeek: Overeducation and Mismatch in the Labor Market, *Handbook of Education Economics*, Vol 4, 2011
- Lønkommissionen: Lønkommissionens redegørelse – Løn, Køn, Uddannelse og Fleksibilitet – sammenfatning og konklusion, Albertslund, 2010
- Malchow-Møller, Nikolaj, Jakob Roland Munch og Jan Rose Skaksen: Danmarks Kvalifikationsbalance, København, 2011
- Mavromaras, Kostas et al.: Job Mismatches and Labour Market Outcomes: Panel Evidence on University Graduates, Melbourne, 2010
- Ministeriet for ligestilling: Kvinder og mænds uddannelser og job, København, 2006
- Rubb, Stephen: Educational mismatches and earnings: Extensions of occupational mobility theory and evidence of human capital depreciation, Fairfield USA, 2007
- Rubb, Stephen: Overeducation and earnings within an occupation: controlling for occupational heterogeneity of nurses, Fairfield USA, 2011
- Rubb, Stephen: Post-college schooling overeducation, Waltham USA, 2003
- Sickerman, N.: "Overeducation in the labor market, *Journal of labor economics* 9(2):101, 1991
- Sloane, Peter J.: Much Ado About Nothing? What does the Overeducation Literature Really Tell us?, i Büchel, Felix et. al: Overeducation in Europe, Cheltenham, UK, 2003
- Universitets- og Bygningsstyrelsen: OPTAG 2011 – Notat om kønsfordeling, København, 2011
- Verdugo, R. og N. Verdugo: The impact of Surplus schooling on earnings: some additional findings, *Journal of human resources*, s. 629-643, 1992

WEBRESSOURCER

- Dansk Magisterforening – Offentlig lønstatistik: <http://www.dm.dk/LoenOgAnsaettelse/LoenOgIndkomst/OffentligtAnsatt/LoenstatistikOffentlig/AlleUddannelse.aspx>
- Dansk Magisterforening – Privat lønstatistik: <http://www.dm.dk/LoenOgAnsaettelse/LoenOgIndkomst/PrivatAnsatt/LoenstatistikTabeller/frame.aspx>
- Undervisningsministeriets databank <http://www.uvm.dk>

VÆKST GENNEM VIDEN

DEA er en politisk uafhængig tænketank, der arbejder for, at Danmark øger sin værdiskabelse og vækst samt tiltrækker internationale virksomheder gennem viden om uddannelse, forskning og innovation.

Tænketanken DEA kæmper grundlæggende for, at flere unge får en uddannelse, der efterspørges, at forskning bliver omsat til innovation i private og offentlige virksomheder, og at Danmark er et attraktivt land for videnbaserede virksomheder.

DEA vil nå sine mål gennem:

- Analyser og undersøgelser, der styrker DEAs dagsorden
  - Involvering af virksomheder, uddannelsesinstitutioner og organisationer via partnerskaber og projekter
  - Udfordring af vanetænkning og bidrag til løsning af samfundsudfordringer
-